

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА**

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Бізнес-планування

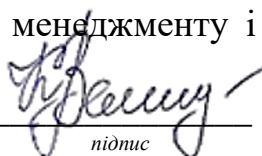
вид дисципліни, шифр за ОП	<i>вибіркова, ВК П 1.2</i>
семестр	<i>6</i>
кількість кредитів ЄКТС	<i>4</i>
форма підсумкового семестрового контролю	<i>екзамен</i>
мова викладання, навчання та оцінювання	<i>українська</i>
кафедра	<i>менеджменту і публічного адміністрування</i>

для здобувачів вищої освіти:

рівень вищої освіти	<i>перший (бакалаврський) рівень</i>
галузь знань	<i>28 «Публічне управління та адміністрування»</i>
спеціальність	<i>281 Публічне управління та адміністрування</i>
освітня програма	<i>Публічне управління та адміністрування</i>
форма навчання	<i>денна</i>

Розробник:

КСЕНІЯ ВЕЛИКИХ, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і публічного адміністрування

підпис

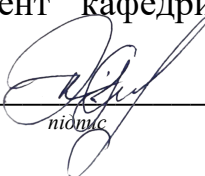
Робочу програму схвалено на засіданні **кафедри менеджменту і публічного адміністрування**

Протокол від «01» вересня 2022 року № 1

Робоча програма навчальної дисципліни відповідає освітній програмі:
освітньо-професійна програма «Публічне управління та адміністрування»

Гарант освітньої програми

ХРИСТИНА КАЛАШНІКОВА, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри менеджменту і публічного адміністрування

підпис

Заступник директора Навчально-наукового інституту економіки і менеджменту

Ірина ПИСАРЕВА, канд. екон. наук, доцент

підпис

1. Мета дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Бізнес-планування» є формування у студентів системи спеціальних знань спрямованих на пізнання методики планування діяльності організації і складання бізнес-планів, розробки комплексного підходу до бізнес-плану як основи підприємницької діяльності, а також розвиток умінь самостійно виконувати відбір показників для складання бізнес-планів, оцінювати фінансово-економічний стан підприємства та розробляти оперативні плани.

2. Міждисциплінарні зв'язки

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на дисципліни «Лідерство в публічному управлінні», «Міжнародні бізнес-стратегії», «Міжнародний маркетинг», «Бізнес-комунікації».

3. Результати навчання

Програмний результат навчання	Методи навчання	Форми оцінювання	Результати навчання за дисципліною
ПРНВ 23. Формулювати бізнес-ідеї, розробляти та реалізовувати бізнес-плани.	Словесні, наочні, практичні, індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні, продуктивні (проблемні; частково-пошукові; дослідні), репродуктивні (пояснювально-ілюстративні). Також проводиться конспектування лекцій, постановка питань та індивідуальна самостійна робота	Усне або письмове опитування; письмовий контроль; тестування у віртуальному освітньому середовищі на платформі MOODLE; вирішення практичних завдань та конкретних ситуацій; практична перевірка умінь і навичок; письмовий підсумковий іспит	ПРНВ 23.1 Розробляти тактичні та оперативні плани управлінської діяльності ПРНВ 23.2 Розробляти бізнес-план згідно вимог до структури та змісту його частин; ПРНВ 23.3 Розробляти систему бізнес-планів для стратегічного управління діяльністю підприємства ПРНВ 23.4 Використовувати бізнес-план для прийняття ефективних управлінських рішень в підприємстві.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Бізнес-планування

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Теоретичні й практичні основи бізнес-планування

Розглядаються: цілі, задачі, структура і зміст курсу “Бізнес-планування”. Поняття, сутність і роль бізнес-планів в діяльності суб’єктів господарювання. Структура бізнес-плану та його розроблення. Сутність планування в ринковій економіці. Методологічні основи планової діяльності. Бізнес-план і його роль у розвитку підприємств. Ризики реалізації бізнес-плану в умовах невизначеності.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Ситуаційні особливості обґрунтування бізнес-плану

Розглядаються: дослідження зовнішньої і внутрішньої середовища. Ресурси реалізації бізнес-плану. Визначення основних показників бізнес-плану. Організаційно – економічний механізм реалізації бізнес-плану. Регулювання та зниження негативного впливу ризиків в реалізації бізнес-плану. Структура бізнес-плану. Технологія розробки різних видів бізнес-плану. Презентація бізнес-плану.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3. Оцінка ефективності реалізації бізнес-плану

Розглядається сутність оцінки ефективності реалізації бізнес-плану. Проводиться порівняння сильних і слабких сторін бізнес - плану з потенційними зовнішніми сприятливими обставинами та загрозами для його реалізації. Розглядаються принципи конкуренції й інші зовнішні фактори. Досліджується методичний інструментарій фінансової стратегії підприємства. Досліджуються методи фінансової доцільності проекту. Розглядається сутність конкурентного середовища та визначення характеру конкурентної переваги. План маркетингу. План виробництва. Організаційний план. Фінансовий план та стратегія фінансування.

5. Структура навчальної дисципліни і розподіл часу

Змістові модулі	Кількість годин				
	усього	лек.	практ.	лаб.	сам. роб.
МОДУЛЬ 1	120	16	32	-	72
Змістовий модуль 1	45	4	8	-	33
Змістовий модуль 2	20	6	12	-	2
Змістовий модуль 3	20	6	12	-	2
Індивідуальне завдання (РГР)	20	-	-	-	20
Підсумковий семестровий контроль	15	-	-	-	15

6. Теми лекцій

Тема	Зміст (план)	Кількість ауд. годин
Змістовий модуль 1		
1.1 Сутність планування в ринковій економіці	1. Об'єктивна необхідність планової діяльності в умовах ринкової економіки. 2. Місце планування в системі менеджменту. 3. Форми планування і види планів. 4. Технологія планування. 5. Організація планування розвитку міста.	2
1.2 Методологічні основи планової діяльності	1. Методологія планування. 2. Принципи планування. 3. Методи планування. 4. Функції планування ділового розвитку фірми.	1
1.3 Бізнес-план і його роль у розвитку підприємств	1. Поняття бізнес-плану й бізнес - планування. 2. Мета створення бізнес-плану. 3. Основні етапи розробки, особливості й обсяги бізнес-планів. 4. Основні види бізнес-планів.	1
Змістовий модуль 2		
2.1 Структура бізнес-плану	1. Короткий опис можливостей підприємства – резюме. 2. Характеристика підприємства. 3. Характеристика продукції, що виробляється підприємством. 4. Дослідження та аналіз ринків збуту продукції. 5. План маркетингової діяльності. 6. План виробничої діяльності підприємства. 7. Організаційний план. 8. План охорони навколишнього середовища. 9. Фінансовий план та програма інвестицій. 10. Аналіз потенційних ризиків.	2
2.2 Технологія розробки різних видів бізнес-плану	1. Бізнес-план фінансового оздоровлення підприємства. 2. Бізнес-план реорганізації підприємства. 3. Бізнес-план інноваційного проекту. 4. Бізнес-план диверсифікації діяльності підприємства.	2
2.3 Презентація бізнес-плану	1. Цілі та завдання презентації бізнес-плану. 2. Організація проведення презентації бізнес-плану. 3. Способи підвищення ефективності презентації бізнес-плану.	2
Змістовий модуль 3		
3.1 План маркетингу	1. Типи маркетингу. Зміст розділу. 2. Визначення попиту й можливості ринку. 3. Конкуренція й інші зовнішні фактори. 4. Стратегія маркетингу. 5. Стратегія збуту й розподілу. 6. Стратегія ціноутворення.	2

3.2 План виробництва	1.Виробнича програма в підприємствах ЖКГ. 2. Розрахунок потреби в основних виробничих фондах. 3. Планування обсягу реалізації продукції. 4. Розрахунок потреби в ресурсах на виробничу програму. 5. Розрахунок потреби в персоналі та заробітній платі. 6. Кошторис витрат і калькуляція собівартості. 7. Потреба в додаткових інвестиціях.	1
3.3 Організаційний план	1.Обґрунтування вибору юридичної форми організації бізнесу. 2. Визначення потреби в персоналі з розподілом по категоріях. 3. Створення організаційної структури управління підприємства.	1
3.4 Фінансовий план та стратегія фінансування	1.Зміст, завдання та методи фінансового планування. 2. Прогноз звіту про доходи і видатки. 3. Рух грошових коштів внаслідок фінансової діяльності підприємства. 4. Прогноз балансу активів та пасивів підприємства. 5.Зміст, завдання фінансової стратегії підприємства. 6. Методи фінансової доцільності проекту.	1
3.5 Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги	1.Характеристика конкурентного середовища. 2.Аналіз сильних та слабких сторін (SWOT-аналіз). 3.Визначення найбільш конкурентоспроможного товару.	1

7. Теми практичних занять

Тема	Зміст (план)	Кількість ауд. годин
Змістовий модуль 1		
1.1 Сутність планування в ринковій економіці	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	4
1.2 Методологічні основи планової діяльності	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	2
1.3 Бізнес-план і його роль у розвитку підприємств	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	2
Змістовий модуль 2		
2.1 Структура бізнес-плану	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	4
2.2 Технологія розробки різних видів бізнес-плану	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	4
2.3 Презентація бізнес-плану	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	4
Змістовий модуль 3		

3.1 План маркетингу	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	2
3.2 План виробництва	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	2
3.3 Організаційний план	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	2
3.4 Фінансовий план та стратегія фінансування	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	2
3.5 Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги	Опрацювання теоретичного матеріалу, вирішення практичних завдань, проходження тестів	4

8. Індивідуальне завдання (ІЗ)

Вид: розрахунково-графічне завдання. Назва: «Розробка бізнес-плану».

Мета: поглиблення теоретичних та практичних знань з тематики курсу. За змістом розрахунково-графічне завдання є письмовою формою самостійної роботи студентів, які, спираючись на теоретичні знання з дисципліни, виконують і оформлюють завдання за відповідними вимогами. Формою контролю є захист завдання.

9. Методи контролю та порядок оцінювання результатів навчання

Поточний контроль здійснюється та оцінюється за питаннями, які винесено на лекційні заняття, самостійну роботу і практичні завдання. Поточний контроль проводять в аудиторії в строки проведення поточного контролю, а бо в дистанційному курсі, у формі тестів.

Система поточного контролю базується на застосуванні таких форм контролю: усне опитування за матеріалами лекцій; виконання практичних завдань; розв'язання задач і проблемних ситуацій; опитування студентів за кожним змістовним модулем; контроль виконання практичних завдань; тестування у віртуальному освітньому середовищі на платформі MOODLE.

Підсумковий контроль проводять за екзаменаційними білетами або у віртуальному освітньому середовищі на платформі MOODLE. Умовою допуску до підсумкового контролю є те, що сума накопичених балів за кожним змістовним модулем повинна бути більше половини балів від максимально можливих.

Структура навчальної дисципліни і розподіл балів

Змістові модулі	Максимальна кількість балів				
	усього	практ.	лаб.	самостійна робота	
				завдання	модульний контроль
МОДУЛЬ (1)	100				
Змістовий модуль 1	20	4	-	6	10
Змістовий модуль 2	20	4	-	6	10
Змістовий модуль 3	20	8	-	2	10
Індивідуальне завдання	10	-	-	-	10
Підсумковий семестровий контроль	30	-	-	-	-

Види завдань, засоби контролю і максимальна кількість балів

Види завдань та засоби контролю	Розподіл балів
Змістовий модуль 1	20
Практичне заняття з теми 1.1 Сутність планування в ринковій економіці (усна доповідь з питань, виконання завдань)	1
Практичне заняття з теми 1.2. Методологічні основи планової діяльності (усна доповідь з питань, розв'язок задач)	1
Практичне заняття з теми 1.3. Бізнес-план і його роль у розвитку підприємств (усна доповідь з питань, виконання завдань)	2
Завдання до самостійної роботи №1 (виконання завдання щодо сутності бізнес-плану та його розроблення, його ролі у розвитку підприємств).	6
Тест за теоретичним матеріалом ЗМ1 за темами 1.1–1.3 (тест в Moodle)	10
Змістовий модуль 2	20
Практичне заняття з теми 2.1. Структура бізнес-плану (усна доповідь з питань, виконання завдань)	1
Практичне заняття за темою 2.2. Технологія розробки різних видів бізнес-плану (усна доповідь з питань, виконане практичне ситуаційне завдання)	1
Практичне заняття за темою 2.3. Презентація бізнес-плану (усна доповідь з питань, розв'язок задач)	2
Завдання до самостійної роботи №2 (виконання завдання з технології розробки та обґрунтування різних видів бізнес-плану).	6
Тест за теоретичним матеріалом ЗМ2 за темами 2.1–2.3 (тест в Moodle)	10
Змістовий модуль 3	20
Практичне заняття з теми 3.1. План маркетингу (усна доповідь з питань, виконання завдань)	1
Практичне заняття з теми 3.2. План виробництва (усна доповідь з питань, виконання завдань)	1

Практичне заняття з теми 3.3.Організаційний план (усна доповідь з питань, виконання завдань)	2
Практичне заняття з теми 3.4. Фінансовий план та стратегія фінансування (усна доповідь з питань, виконання завдань)	2
Практичне заняття з теми 3.5. Характеристика конкурентного середовища та конкурентні переваги (усна доповідь з питань, виконання завдань)	2
Завдання до самостійної роботи №3 (виконання завдання з оцінки ефективності бізнес-плану для його реалізації).	2
Тест за теоретичним матеріалом ЗМ1 за темами 3.1–3.5 (тест в Moodle)	10
Індивідуальне завдання	10
Підготовка розрахункової частини за індивідуальним варіантом	6
Презентація та захист РГР	4
Підсумковий контроль – екзамен	30
Тестування	14
Теоретичне питання	8
Задача	8
Всього за модулем	100

Шкала оцінювання

100-бальна шкала	Рівень компетентності	Чотирибальна/двобальна шкала	
		екзамен	залік
90-100	високий	відмінно	зараховано
82-89	достатній	добре	
74-81			
64-73	середній	задовільно	не зараховано
60-63			
35-59	низький	незадовільно	
0-34			

10. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення

Методичне забезпечення

1. Дистанційний курс « Бізнес-планування » (для студентів бакалавріату всіх форм навчання спеціальності 281 – Публічне управління та адміністрування та 073 – Менеджмент) - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=76>

2. Бізнес-планування : конспект лекцій для студентів бакалавріату усіх форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент / К.О. Великих, О. П. Колонтаєвський,

Т.М. Бурмака; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 102 с. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://eprints.kname.edu.ua/54013/1/2019%20печ.%20166Л%20%20Конспект%20лекцій%20%20Великих%20К.О..pdf>

3. Методичні рекомендації до виконання розрахунково-графічної роботи з дисципліни «Бізнес-планування» (для студентів бакалавріату всіх форм навчання спеціальностей 281 – Публічне управління та адміністрування і 073 – Менеджмент) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад.: К. О. Великих. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 16 с. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://eprints.kname.edu.ua/54518/1/2019%20454М%20РГР%20Бизнес%20планирование.%20Великих.pdf>

4. Методичні рекомендації до виконання практичних занять та самостійної роботи із дисципліни «Бізнес-планування» (для студентів бакалавріату всіх форм навчання спеціальності 073 – Менеджмент) / Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова; уклад.: К. О. Великих, О. П. Колонтаєвський. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. – 19 с. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://eprints.kname.edu.ua/54014/1/2019%20печ.%20401%20М%20Методичка%20практика%20бизн%20план%20Великих.docx.pdf>

Рекомендована література та інформаційні ресурси

1. Барроу К. Бізнес-план: практ. посіб. / К.Барроу, П.Барроу, Р.Браун. – К.: Знання, 2005. – 434 с. Режим доступу: http://eprints.library.odeku.edu.ua/5334/1/Barrow_Biznes-plan_prakt_posib_2005.pdf

2. Бізнес-план: технологія розробки та обґрунтування: Навч. пос. – Вид. 2-ге, доп. / С.Ф Покропивний, С.М. Соболев, Г.О. Швиданенко, О.Г. Дерев'яноко. – К.: КНЕУ, 2002. – 379 с. Режим доступу: http://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/25234/plan_2002.pdf;jsessionid=EDFE5FD9D719224FBEC5F87D158B9285?sequence=1

3. Бізнес-планування: навч. посіб. / Т.Г. Васильців, Я.Д.Кочмарик, В.І.Блонська, Р.Л.Луцак. – К.: Знання, 2013. – 173 с. Режим доступу: <http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Ekonomiky/Docs/Biznes-planuvannja.pdf>

4. Стратегічне планування. Навчальний посібник/ О.Берданова, В.Вакуленко, В.Тертичка. – Л.: ЗУКЦ, 2008. – 138 с. Режим доступу: https://regionet.org.ua/files/Strategic_planning_PAUCI_2008_ua.pdf

5. Руководство Ernst & Young по составлению бизнес-планов / Брайен Форд, Джей Борнстайн, Патрик Прюзт ; Пер. с англ. — М.: Альпина Паблишерз, 2010. — 258 с. Режим доступу: <https://files.books.ru/pic/763001-764000/763527/763527.pdf>

Обладнання, устаткування, програмні продукти

1. Мультимедійний проектор – 1 од.; ноутбук HP – 250 G3 – 8 од.; ноутбук Lenovo G505 – 1 од.; ноутбук Asus X551 MAV – 1 од. Кабінет кафедри менеджменту і публічного адміністрування, № 609 бмк (з доступом до мережі Інтернет).

2. Пакет ліцензійного програмного забезпечення Microsoft Office 365 (встановлено на обладнанні, розташованому в кабінеті кафедри менеджменту і публічного адміністрування, № 609 бмк, та надано викладачам та здобувачам для здійснення освітнього процесу).